

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้านของนักหนังสือพิมพ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้านของหนังสือพิมพ์ 2) ศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการ และนักวิชาชีพที่มีต่อองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้านของหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะ แบบนำ-แบบรอง (Dominant-less Dominant Design) โดยให้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพมาเสริม เพื่อเพิ่มความลึกของข้อมูลที่ศึกษา ในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักหนังสือพิมพ์ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างโดยตรง ได้แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์รวมทั้งสิ้น 256 ชุด เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้าน ของนักหนังสือพิมพ์ ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากนักวิชาการและนักวิชาชีพจำนวน 4 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่มีต่อองค์ประกอบ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้านของนักหนังสือพิมพ์พบว่า มีองค์ประกอบรวม 13 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะและคุณสมบัติในการแสวงหาข่าว (เชิงสืบสวน) องค์ประกอบที่ 2 นโยบายการเสนอข่าวเพื่อผลกำไร องค์ประกอบที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำข่าวเชิงสืบสวน องค์ประกอบที่ 4 กรอบข้อบังคับทางกฎหมาย จริยธรรมวิชาชีพ และความคาดหวังทางสังคม องค์ประกอบที่ 5 อิทธิพลทางการเมือง องค์ประกอบที่ 6 ข้อจำกัดในการบริหารงานข่าวของกองบรรณาธิการ องค์ประกอบที่ 7 ระบบการฝึกฝนด้านวิชาชีพหนังสือพิมพ์/วารสารศาสตร์ องค์ประกอบที่ 8 การมุ่งนำเสนอข่าวชาวบ้าน (ข่าวเบา) องค์ประกอบที่ 9 การสร้างพันธมิตรในการทำข่าวเชิงสืบสวนจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 10 เน้นการทำข่าวบุคคลที่มีชื่อเสียงสำคัญในตำแหน่งทางการเมือง

องค์ประกอบที่ 11 ความซับซ้อนของข่าวเชิงสืบสวน องค์ประกอบที่ 12 ผลกระทบต่อผู้สื่อข่าวและ
องค์ประกอบที่ 13 ผลกระทบต่อการบริหารธุรกิจสื่อ

2. จากความเห็นของนักวิชาการและนักวิชาชีพสรุปได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มแสดงความเห็น
ด้วยต่อภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 13 องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้า
บ้านของนักหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังสามารถสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ว่า การแสดงบทบาท
สุนัขเฝ้าบ้านถือเป็นบทบาทหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ที่จะต้องทำหน้าที่เปรียบเสมือนกระจกเงา
ส่องสะท้อนความจริงและความคิดเห็นเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตรวจสอบสถานการณ์ทาง
สังคม และการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในด้านที่จะนำไปสู่การ
พิทักษ์ประโยชน์ของประชาชน อย่างไรก็ตามทั้งนักวิชาการและนักวิชาชีพมีความเห็น
สอดคล้องกันว่า นักหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องในการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้าน
กล่าวคือบางครั้งอาจจะละเลยในการทำหน้าที่นี้ รวมทั้งยังถูกอิทธิพลควบคุมจากรัฐบาล
ประกอบกับคุณภาพของนักข่าวซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกัน

3. การส่งเสริมให้นักหนังสือพิมพ์แสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้านนั้นขึ้นอยู่กับบุคคล 4 กลุ่ม
คือ องค์การหนังสือพิมพ์ สมาคมนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านหรือประชาชน และสถาบันการศึกษา
ด้านวารสารศาสตร์ ซึ่งต้องประสานร่วมมือกัน

Abstract

The purposes of the research entitled “The Analysis of Factor Affecting Pressmen Watchdog Role” is to analyze factors affecting pressmen watchdog role and to explore opinion and recommendation on these factors among journalism academician and profession.

The dominant-less dominant design is applied for the research methodology by quantitative method as principle method and support by the qualitative method. For quantitative method, mailing questionnaire is used for data collecting and the 256 returned questionnaires are processing for factor analysis. Then the qualitative method, in-dept interview, is used. The 2 journalism academicians and 2 pressmen were interviewed to explain their opinion and recommendation on the result of factor analysis.

The research results are as follows;

1. The factor analysis result is concluded that there are 13 factors affecting pressmen watchdog role including; 1) Pressmen’s skill and competent on investigative reporting 2) Interest focusing policy of newspaper organization 3) Problems and barrier of investigating reporting 4) Regular, law, professional ethic and social expectation 5) Political influence 6) Limitation on editorial management 7) Professional journalism training system 8) Focusing on human interesting news reporting 9) Professional alliance for investigative news reporting 10) Focusing on popular politician news reporting 11) The complication of investigative news reporting 12) Impact of reporter ‘s safety 13) Impact of media organization management

2. Journalism academician and profession agree on the 13 factors and accept that these factors affecting pressmen watchdog role. In addition, they agree that the watchdog role is the significant for pressmen to perform as a mirror reflex truth. They explain that watchdog role is used to investigate state power perform, social phenomenon and businessmen activities in order to protect public interest. However, they state that Thai pressmen perform the watchdog role inconsistently. Unfortunately, pressmen were threatened from state power when they had performed watchdog role.

3. There are 4 groups of people that involve on promoting pressmen watchdog role performing, that are newspaper organization, journalism professional association, people as reader and journalism education institute. The corroboration among these 4 groups would be benefit for promoting pressmen to perform watchdog role.